

"EDINOST"
izdaja po trikrat na teden v lesih in
desnikih ob občinah, desnica in
in sobotnih. Zjutranje izdanje in-
haja ob 6. uri zjutra, včerino pa ob 7.
uri včer. — Obojno izdanje stane:
za jedinstvo c. l. — izven Avstrije 1. 50
in tri heller. — 5.— 6.—
na pol leta : 6.— 12.— 18.—
Marčinsko je pisanje naprej na narodno
izvor prileženo avtočno se spravi ne
zdravju.

Ponasmidne številke so dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 25 avd.
izven Trsta pa 24 avd.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorske.

P ednost je moč.

Nekoliko vprašanj

Volilcev občine Pomjan do visokega c. kr. na-
mestništva v Trstu.

Ako govorimo o predstoječih občinskih vo-
litvah v Pomjanu smo — vsaj danes — najbrže
ravno tam, kjer so občinari občine Oprtalj. Res
je cenjenja "Edinost" javila pred kratkim, da vedo
takojšnji volilci iz verodostojnega vira, da imajo
biti volitve v kratkem. Res je tudi, da je c. kr.
okrajni glavar v Kopru, viskorodni g. Schaffen-
hauer-Ney, že koncem decembra minulega leta
možko objabil trem volilcem, da bodo volitve
gotovo v dragi polovici meseca prosinec; a isto-
tako je tudi res, da niso bile. Res je tudi, da je
isti gospod glavar v mesecu januarju z opet
možko objabil, da bodo volitve gotove meseca
februarja. Ravno tako je tudi res, da je dr. Ben-
nati iz Kopra ravno isti čas izjavil javno, da vo-
litve ne bodo do avgusta meseca. Res pa je tudi
to, da je gosp. c. kr. okrajni glavar Schaffenhauer
zagovarjal naše može, naj bodo o volitvah „vse
po starem“.

In tu smo na razpetju. V oklepaju naj po-
vemo še, da volitve meseca februarja najbrže ne
bodo, ako ne pustne dni. Napačno bi tudi to ne
bilo, ampak samo pripravno za gotove osobe v
Kopru, posebno pustni torek in pepelnično sredo.

Tu imamo torej dve izjavi: objubo ces. kr.
okrajnega glavarja v Kopru in izjavo dra. Bennatija
v Kopru. Katera je prava? Žal nam je, ali to mo-
rmo povedati odkrito, da nam pravi sreča, da je
govoril resnico — dr. Bennati! Tega menenja
mora biti vsakdo, ki pozná razmere v Kopru in
na glavarstvu.

Kakor volilci si usojamo torej staviti na-
stopna vprašanja do visokega c. kr. namestništva
triškega:

1) Kako in kdaj reši to visoko namestništvo

pročne močnih občinarjev, ki so prosili ozirom na
vedno večje stroške — sami upravitelji so stali
do sedaj občine do 1000 gl. —, da bi se vendar
enkrat volitve razpisale in zavrsile?

2) Kaj je s pročno italijansko stranko, ki
je prosila, da naj se občina razdeli, in sicer s
pročjo z 200 podpisom priljivo, od katerih je vsaj
polovica sleparskih? In ali je res, da je za občini
blagor silno škodljivo nakano italijanske gospode
podpiral — kakor se je raznesel glas po vsej občini
— tudi gosp. c. kr. okrajni glavar?

3) Ali je res, da je gospod okrajni glavar
Schaffenhauer ukazal pobrati po občini takšne pod-
pise za razdelitev občine, kakor so se tako hva-
lili znani podrepniki italijanske stranke, ki so po-
birali podpise in križe od hiše do hiše?

4) Ali naj verjamemo gospodu ok. glavarju
Schaffenhauerju, ali pa dra. Bennatiju glede časa,
v katerem se bodo vräile občinske volitve?

5) Zakaj se občinske volitve zavlačujejo brez
vsakega vzroka v veliko škodo vseh občinarjev,
in edino le v prilog italijanski stranki, oziroma
nekaterim gospodom v Kopru?

6) Kaj pomenijo besede c. kr. vladnega vi-
šega uradnika „da naj bodo vse po starem“? Komu
v prilog so se izustile te besede?

Ta vprašanja smo si dvignili staviti do vis.
c. kr. namestništva, ker smo prepričani, da bodo
isto postopalo zakonito in nepristransko, ter da
odredi nemudoma, da se bodo vendar enkrat mogle
vräile občinske volitve v Pomjanu.

Stotine volilcev občine Pomjan.

Kako so mislili nekdaj o nas!

II.

Drugi dopis se glasi v prevodu:

C. k. poseljstvo nabora za zbor dobrovoljev istrških
poročnika Pehiaricha.

Glasno pa je dodal:

„Torej bodite, jasni gospod, tako prijazni ter
vzemite od mene nadavek. Žena mi je dala uprav-
deset rubljev, ostanek pa, je dejala, naj prinesem
utri.“

Izvlekel je izpod suknje robec, razvesal in
njega deset rubljev ter jih dal grajčaku.

„Dovoli“, omenil je grajčak, „da vsamem
denar pošanje, sedaj pa ti dam neki predlog. Ali
še pomniš, koliko mi je dal za oral livade v min-
tem letu Gebar?“

„Osemdeset rubljev.“

„In poleg tega je plačal še bilješnika in zem-
ljemora, kaj ne?“

„Sveta resnica.“

„Torej čaj, jaz ti prodam ta dva orala trav-
nika, katera hočeš vneti v zajem, po šestdeset
rubljev, torej za dva deset rubljev seneje, nego Go-
barja. Toda se ceneje ju dobis, ker ne boš izdaljal
ničesar za zemljemora, niti za bilješnika. Toda
znaj, pod kakim pogojem?“

Kmet je pokorno zmignil z rameni.

„Pod tem pogojem, da se edločis sam, takoj,
ne vprašajo poprej svoje žene. Pomiali torej: samo
sto in dva deset rubljev mi plačaš za livado, katera
je vredna več nego sto deset rubljev, z tem pridebiš
čisti šestdeset rubljev, toda... edloči se takoj!
Jutri, celo še noč, zvečer, ko se že posvetuješ z
zeno, ne prodam je več pod tem pogojem.“

Poču so se oči zaneskatele. Zdelo se mu je,

Oglasni se računa po tarifu v petitu; za
naslove z doberimi örkanami se platijo
prostori, kolikor občaga navadnik vse fi.
Postala, osmrtnica in javna zahvale,
mađi oglasi itd. se računajo po pogodbi

Vsi dopisi naj se posiljajo uročništvi
ulica Cesarska 8. 18. Vsake pisme mora-
biti frankovana, ker nefrankovana so
sprejemajo. Rekopiši se ne vredajo.

Kančino, reklama in oglasi spre-
jema spremembu "alias Molina" plo-
cole hit 8. II. nadst. Kančino in oglasi
je plodoviti les Tret. Odprte reklame
sije se presto počinje.

Velečastitemu gospodu župniku Pavšlerju
v Gročani.

Sledē smovanju — o katerem ste že obve-
ščeni, velečasti gospod — zbera dobrovoljev od
Staro-Istranov, oglašam se s prosimo, da bi vele-
častiti gospod, ki zmorete veliko, dā, vse, v svoji
cerkveni občini razglasili pojutrsajim nastale
lece dolj svoji pastirske žedi, kar sta mi naložila
v razglasenje njegova ekselencia gospod viši vo-
jaški poveljnik grof Giulay in polkovnik baron
Lanarič:

a.) Vai oni, ki vstopijo v zbor dobrovoljev,
so ovobojeni predstojecega nabora za rezervni
zbor.

b.) Nabor v okraju se bode vräili le po starost-
nih razredih za rezervni zbor.

c.) Od vsega kraja koparskega goji Njeg.
Veličanstvo zaupanje le v glavno občino dolinske,
kakor Staro-Istrane.

d.) Doba službovanja v tem zboru dobrovoljev
bude trajala le za čas sedanje voje.

e.) O naboru dobi mož 3 gl. na roko in od
dneva nabora, to je prisega, 18% na roč. na dan.
Visoki erar ga oblieča v nešo, navadno v deželi,
in mu je dolžnost boriti se le na istrski obali,
namreč v guberniju triškem.

f.) Nabirati se smejo ljudje od 18—48. leta.

g.) V okraju podgrajakem je vstopilo pod
temi pogoji že 60 mož.

h.) Toliko častniki kolikor žarje so Istrani.

i.) Slednjič hoče nač preljubljeni vladar s tem
skušati mišljeno svojih sicer zvestih Staro-Istra-
nov, in mu bode potem prijetna odveza, da primerne
ustreže teli mnogovrstnim prečinkam teh obmejnih
prebivalcev.

Ker se je uverjeno, da le mnogozdatno so-
delovanje slavnega duhovstva more dovesti do za-
željene plemenite svrhe, zato ponavljam v imenu

da je se le sedaj odkril načrt, ki so ga skovali
preti nju.

„Čudsa trma, izgubiti štirideset rubljev za
prazn nič!“ oglašila se je gospa po francoski.

„Bodi mirna“, rešil je odvral mož. „Jaz jih
poznam...“

„Nu in kaj“, obrnil se je k Poču. „Ali ku-
piš livade tako, da se ne posvetuješ poprej z ženo?“

„Ker pa to ni lepo“, je odgovoril kmet s
petuhom na nasmehu. „Saj se tudi jasni gospod
posvetujete z jasno gospo in z jasnim gospodičem,
čemu se ne bi tudi jaz?“

„A vidiš?...“ je reklo grajčak svaku. „Ali
ni to pravcat topoglavec?...“

Gospodič je potrkal ekoni plot Peča po rami.

„Nu, moj prijatelj, odloči se takoj, pa s tem
naprej gospodu debele.

„On je že kupil“, je reklo svaku.

„Ali kupiš, Jožek. Daš roko na to?“ je vpra-
šal grajčak.

„Sem mar bedast?“ je pomislil kmet; glasno
pa je dodal:

„Jasni gospod, ker pa ni lepo kupovati, ako
ni žene poleg...“

„In ne prevarjal več?“

„Ker pa je to zelé odurmo“, je ponovil kmet
zadovoljen, da mu je grajčak ponudil tako izborn
izgovor.

(Pride še).

naše domovine to prešnjo in sem prepričan te v naprej o najboljem uspehu.

Podrobnejša navodila so dobili od mena županje v navzočnosti gospoda višega sodnika Lampe-ta.

Boljune, dan 21. julija 1898.

Pecchiarich L. r.
poročnik, pevelnik nabora.

Abstinencija na vsej črti.

Naša Primorska je sestavljena iz treh upravnih skupin s tremi deželimi zbori: v Goriči za Gradiško-Gradičansko, v Trstu za tržaške ozemlje in v Pulju za Istro.

V prvi in zadnji skupini imamo mi Slovani odločno večino, v drugi pa sestavljamo znatenito manjšino, vredno vsega poštovanja.

Po razmerju narodnostnega števila v teh treh skupinah imamo mi Slovani tudi večino, a računamo prebivalstvo vseh treh pokrajini skupaj.

Ti podatki govore že sami po sebi, da — o kakem nadviadju našem ne moremo in tudi niti govoriti — Slovanom gredo vsa prava v teh treh skupinah: v Soli, v uradu, v javnem in — parlamentarnem življenju. Skromneja pač ne more biti večina prebivalstva v deželi, ako ne zahteva družega, nego, da ob uživanju pravic sme stati v isti vrsti z manjšino.

In da tudi ni tako in da bi bili mi v manjšini v vseh treh skupinah, vendar bi bila že vedno opravičena naša zahteva, da nam bodi popolna jednokopravnost v vsakem pogledu; vendar bi se že vedno ne smelo odrekati našemu jeku domovinstvu v deželnih zborih teh skupin.

Zahteva naša po vseh pravicah našemu jeku bi slonela že vedno na dveh mogočnih, neporušnih stebrib, na stebrib, na katerih sloni tudi vsa sedanja država avstrijska: na temeljnih zakonih in na načelu varstva manjšin.

Parlementarizem sloni sicer res na načelu večine. Večina sklepa in večina nosi odgovornost. Saj smo videli v avstrijskem državnem zboru, kam prihaja slednjič parlementarizem, ake so se razmere razvile tako pogubno, da more manjšina terrorizovati večino. Načelo, da večina budi veditejšica zakonodajnemu zastopu, mora veljati! Tega načela ni smeti rušiti. Ali to prave ne sme podvijati v slopo, brezobzirno in brezčutno zatiranje manjšine. Večini je dolžnost, da črva svoje parlementarno pravo, ali hkrati ne sme pozabljati na svoje dolžnosti, dolžne obveznosti do manjšine v zbornici. Ne sme pozabiti, da poleg načela: večina bedi voditeljica, obstoji že drugo načelo, ki se imenuje: varstvo manjšin. Žal, da pri nas v Avstriji ni uveljavljeno te načelo. Pripozzano je sicer že od vseh pravičnih in miroljubnih moči, ali uzakonjeno že ni! A de tega mora priti!

Koli tužen pogled je na parlementarne življenje v naših treh primorskih upravnih skupinah! Da, tu smo sedaj, da izjavimo, kar smo hoteli reči gori: tudi ko bi bili mi v manjšini glede števila prebivalstva, bilo bi postopanje naših sodelelanov italijanske narodnosti v vseh treh deželnih zborih nečuven atentat na naša prava, na našo politično in parlementarno pravo. Da naši poslanci tudi ne bi zastopali večino prebivalstva v Goriči in v Pulju in velike manjšine v Trstu, zgražati se mora vendar nad dogodki v zbornicah v Trstu, Goriči in Pulju ves svet, v kolikor ima isti kaj smisla za političke morale in za spoštovanje zakonov, na katerih slone državna in deželna ustava. Ali ake pomsilimo, da smo mi v večini v ukupni Primorski, potem moramo imeti občutek, kakor da nam kdo uliva petila v vse naše bitstvo, dada nam vstrepeče v egerdenja in srca se nam krči v britki boli na toliki krivici, kakor jo omogočujejo obnormalne in kričeče razmere v teh pokrajinalah . . . . krivici, ki se nam je kazala te dni v divjaškem postopaju italijanske večine v deželnem zboru istruškem proti manjšini poslancev!

Celō v Goriči, kjer drže naši tehtnico italijanski strani, smo bili zapostavljeni tako, da našim poslancem niso dopuščali čast, pones in skrb za interese svojih volilcev, da bi se udeleževali rasprav, kar sicer bi bili priče svojemu lastnemu ponizovanju.

Prvi se torej preglassili politiko abstinencije goriški poslanci. Njim so sledili triaški Slovenci.

Slednjic — po tolikih dokazih herojskega samozaščevanja in tudi osebnega junakstva — so se pridružili politiki abstinence še slovenski zastopniki I-tre. Vztrajali so, prenašali so vsa zahtevanja in proganjanja kakor junaki, vsikdar pripravljeni žrtvovati svoje osebe dobrí stvari,..... ali slednje je morsla početi struna tudi v Pulju.

Izstopom hrvaško-slovenskih poslancev iz deželnega zборa istreškega je proglašena politika abstinence na vsej črti. Večina prebivalstva vseukupne pokrajine je iztisojena iz deželne zakonodaje. Ali more prineseti to dobrega sadu? O tem naj le razmišljajo vladni krogi, ki bi bili lahko preprečili marsikaj, ako bi bili hoteli. Saj imajo podatkov in analogij iz zgodovine parlamentarnega življenja od drugod, da je po abstinenci manjšine vsikdar istrgano jedno kolo iz parlamentarnega mehanizma, kateri pesednji ne more in ne more potem delovati redno in pravilno!

Žalostnega sadu pač ni mogla donesti tradicionalna politika na Primorskem.

Nočemo pomakati peresa v žolč, da bi primerno šigosali to politiko. Le to vprašanje bodi nam dovoljeno: ali je bila naša politička konduktivna za jeden hip takša, da bi opravičila pasivno vedenje — da ne govorimo o aktivni udeležbi — vladnih činiteljev o dogodkih, ki se vse primorsko slovenstvo siloma zagnali v politiko abstinenčno? Kake naj umemo to vladino pasivnost v očiglednem dogodku, ki so provročili, da so zastopniki večine prebivalstva jeli obupavati nad močnostjo, da bi pomočjo parlamentarnega delovanja mogli kaj doseči za svoje volilce? Izustili smo besedi: politička konduktivna! Kakovo je bilo vsikdar naše vedenje, kadar-koli je zahtevala država od nas žrtev?

V današnjem zjutranjem izdanju smo priobčili dokument od leta 1848, uraden spis iz onih vzharnih časov, ko so revoltirali Ogri na Ogrskem, Nemci na Dunaju, Italijani na Beneškem in v Lombardiji, ko so ravno tej pokrajini, v kateri prijeljajo Slovani ravnokar za palico abstinenčno, žugale sovražne italijanske invazije — uraden spis, v katerem je rečeno, da vlasta stavja vse zaupanje v našo lojalnost, v katerem se pozivlja istriški Slovan, da budi rošiteljem domovine! V tem spisu se lapidarnimi besedami proslavlja patriotizem in zvestoba primorskega Slovana. V tem spisu je povedano, kako je država v času skrajne nesreče računala na roko Slovana!

Ta dokument je sčasoma sprivedal o naši politički konduktivni! Družega ne trebam. Žalosten znak je že to, aki manjšina prebivalstva tira politiko abstinenčno, ali kakovi morajo biti že le ednodajni, aki se je večina prebivalstva odločila do takega obupnega koraka! V abstinenčni Slovanov na vsej črti primorski je izražena stroga ali pravčna obsečna dosedanjega sistema! Navadni pristnosti razumnikov ne more pojmiti, kako se je mogle depustiti, da je prebivalstvo, ki se more penačati takimi dokumenti, katerih je ravno prej omenjeni uradni dokument, zašlo v tako ubupno položenje! Videant consules!

Deželni zbor istriški.

VII. seja dan 5. februarja 1898.
(Zvitek.)

Predlog posl. Spinčiča in tovarjev za sistiranje zakona o žolskih takšah se je izročil žolskemu odseku v preučenje in poročilo.

Po smrti g. B. de Franceschi-a je ostalo izpraznjeno jedno mesto v upravi dež. kreditnega zavoda. Večina dež. zebra je izbrala za to mesto nekega Itala Gabrielli. Leta je dobil 18 glasov, dodim je dobil posl. Kosulič 8 glasov.

Prilog dra. D. Trinajstiča, da se prebivalstvu dovoli pomoč v denarju, kakor pesejilo v ta namen, da bodo mogli obnoviti svoje vinograde, uvidene po trtni zni, se je izročil finančnemu odseku v preučenje in poročilo.

Posl. M. Venier in tovarji so stavili predlog, da deželni odbor storji potrebne korake, da se poveča odškodnina solinarjem v Pirazu in Kopru, ki izdelujejo sol. Ta predlog se je vpredel soglasno.

VII. seja dan 8. februarja 1898.

Navzočih je bilo 24 poslancev in predsednik dr. M. Campitelli.

V zapisniku prejšnje seje je rečeno, da je dr.

D. Trinajstič govoril v slovenskem jeku, tedaj namreč, ko se je razpravljalo o zapisniku predprejšnje seje, ter da je bil ta poslednji zapisnik odobren, ker ni bilo nobene opazke proti njemu. Ni se vzel torej nikak obzir na opazke naših poslancev. V zapisniku je rečeno tudi, da je predsednik zopet odpri sejo po 10 minutah in da jo je drugikrat pretrgal za 5 minut, v kar da je bil prisilen po bučanju in kriku občinstva na galeriji.

Med priobčenji se bila opravičenja petorice nenavzočih poslancev ter prošnja Adeline udove Burlič, soproge pok. učitelja Buršida.

Posl. Vidalich in tovarji so stavili vprašanje do ministra trgovine, da li je pripravljen doleti na te, da bi se zgradile ladje za žolo, kjer bi mogli vrstiti predpisano prakso kandidatije za pomorske častnike in kapitane, in da li je pri volji, odpustiti nekoliko te prakse, dokler se ne zgradijo te ladje za žolo. Jedno in drugo da je tam potrebnejše, ker propadajo ladje na jadra in rečani kandidatje nimajo, da bi mogli kje vrstiti predpisano prakso.

Odbornik dr. Cleva je čital peročile o predsjednikih, ki so jih predložile razne občine za gradnjo železnice od Lovrana na Moščenice, Beršec, Plomin, Gologorica do Cerovlja. Tu se predpostavlja, da se skoraj zgradi železница od Matulja do Lovrana. Ako bi se zgradila jedna in druga železница, zvezal bi se z Reko najsiromašnejši predel Istre, katerega interesi so več ali manje spojeni z mestom reškim. Dr. Cleva je priporočal v imenu deželnega odbora te prošnje dotednik občin in je rekel, da deželni odbor je pripravljen storiti potrebne korake na ministerstvih v ta namen, da bi se uslužili te prošnji.

Posl. Scampicchio je zagevarjal svoj predlog in se je isti res vpredel jednoglasno.

Posl. Rizzi je čital peročila o načrtu za konca, katerim se hoče uvesti nov stavbeni red na mesto Puljako. Ta zakonski načrt sestoji iz 120 paragrafov. Leti so se prečitali v posebni razpravi do §. 117. O tem §. je nastalo neko ne sporazumljivo med členi deželnezborske večine samimi, zbor česar se je zaključek razprave odločil za slednji dan. Čitanje tega načrta in poročilo je trajalo 2 ur in pol.

V tej seji je predsednik konstatoval poseben znak laške izobražbe. Že nekolikokrat se je opazilo, da so obiskovalci gornje galerije imeli klebuke na glavi. Toda g. predsednik je zapazil to še le v tej seji, ter je glasno pretrgal tišino v zbornici, naloživši dotedniku na galeriji, naj sname klobuk z glave!

DOPISI.

št. Petor 14. februarja 1898. (Inv. dop.)
Nejbom del al veselja našim narodnim nasprotnikom, da bi nas videli, kako se prepiram med seboj. Zato ne bom odgovarjal podrobnejše na dopis v "Edinosti" iz Sv. Petra od 9. t. m. Saj se takoj vidi, kam pes taco meli. Dopisniku ni prav, da bi se stopalo na prate našim nemčurškom, kadar se ne vedejo dostopno preti našemu ljudstvu, in hotel ju je rečiti iz zadrege, v katero jih je bil spravil moj dopis od 28. p. m. xiroma neprevidni, v tem dopisu omenjeni Lahonček. Se ve, zajedno se je hotel znesti nekoliko nad tistimi gospodi, na katero je sumil, da se v dotiki z mojim dopisom. Zato ti napadi na naše gospode; studile se je vsakem, ko jih je čital, ko so vendar tiste osebe (dopisnik se je izdal in povedal, koga je misil) najodločnejši redeljubje našega kraja, člani mošte, ki so vsikdar na svojem mestu, kadar treba braniti narodno čast.

Povedal sem že, da je naš Lahonček hotel imeti le nemško tiskana vabilna za ples tukajšnjih železničnih uradnikov, in da se je slednjic vzel toliko, da je dopustil tiskati jih tudi slovensko, — ali samo vabilna, ne pa plesni red. Te prezirjanje domačega jekika se je opamilo takoj, tembolj ker je takoj nemški jekik nepotreben, ker tu sploh ni Nemec razen nekoliko uradnikov na progji južne železnice. Da se še bolj opazi ta brestaknost, za to je skrbel še posebne že večkrat omenjeni Lahonček. Par dni pred plesom je začrnoval očitno v pričo Slovencev, naše domače ljudstvo, paup je po svoji lahonski navadi. Se ve, radi tega veliko razburjenje, in sklenili smo takoj, da se ne ude-

ležimo plesa. Nič ni več pomagalo, da je inženir Moria zastavil vse svoj upliv pri trgovcih, kateri so v kupčiški zvezi z železnicami, prosil jih ter proti... Istotako ni izdala agitacija okolo naših deklet. Slovenci niso hoteli več na ples. Pa nikar ne mislite, da so Nemci hoteli popraviti krivico storjeno našemu ljudstvu. Kaj še. Dobrikali so se res, ker so se bili za mošnjiček, ker stroški so jim bili že narasli. Pravi lov so napravili po bližnjih postajah, vabilo so vse kar leze in gre. Toliko očabni, kakor so vedno, so še celo svoje lastne sluge gonili na ples, da bi ne bilo premalo ljudij na plesu. No, ples se je vrnil, plesalo se je tako prijetno, tako pripovedujejo, ker je bilo — dovolj prostora. Delelata jih je še posebna sreča. Okrajni glavar iz Postojine, katerega ni nikdar videti pri slovenskih veselicah, je počastil ta ples. Načelniku postaje je kar edleglo in vzdihnil je pozdravljivši v svojem pozdravu do okrajnega vladarja: kako vesel da je, da vidijo tega funkcionarja v svoji sredi ravno danes, ko so jim Slovenci hoteli uničiti ta nedolžni ples.

Vidite g. urednik! Stvar je takal! Sama na sebi malenkostna, ali veselilo nas je pa še, videti da Slovacec nima vsakdar polževe krvi. Bili smo se malo za naše ženstvo, naj veste, ženska pa ples! Strah ni bil opravičen. Domačinke, Zagorke, iz Knežaka in od drugod, vse so imelo priti na ples. Gospodinje Medicove so si pridno pripravljale plesne obleke. Njim so se sladkali še posebno, da le ne bi ostale doma. Le pet korakov od njih je plesna dvorana, pa so le ostale doma! In tako vse druge, z malimi izjemami. Živili Slovenke!

Ponižni smo, ponižni Slovenci. — Nemec na na ljubo trpimo radi vse in nemškutarno še njimi, kakor da bi bili kje geri na Gornjem Štajerskem. Ako nas je deset v kaki družbi, a med nami le eden Nemeč, že govorimo samo nemško med sabo, tudi že Nemeč razume slovenski. Bog ne daj, da bi se Nemeč ponisal toliko, da bi izustil kako slovensko besedo.

Slavno ravnateljstvo južne železnice pa bi si dovolil vprašati, ali ne bi bilo umestnejše, da bi poslalo te, naše ljudstvo vedno izsvajoče uradnike tja v — Alo, od koder so morda doma, pa da bi se slovenski uradniki, ki so morda primorani služiti Bog ve kje v tujini, nastavili rajše tukaj! Bilo bi tako ustrezeno njim in nam: vsem!

Političke vesti.

V TRSTU, dne 18. februarja 1898.

Deželni zber češki je razpravljal včeraj predlog poslanca Herolda in Pacaka, da se sklene deželni temeljni zakon o nerazdeljivosti kraljestva Češkega in o jednakopravnosti obeh narodnosti. Po daljši razpravi se je predlog izročil posebni komisiji. Med sejo je dodlo do hudega spopada med Nemci in posl. Březnovskim. Ta poslednji je namreč obljubil nemškemu poslancu Ludwigu Klofuto. To res ni bilo parlamentarno, toda Březnovski se je opravičil reči, da mu je rekel posl. Ludwig, da on (Březnovski) laja kakor pes. No, na tako razdaljenje človek res ne bi vedel, kako naj bi reagiral, recimo, parlamentarno. Ali res menijo gosp. od herren-volka, da smejo vse Nemcem prispolabljati — p-o-m? Res grozno je opustošenje, ki je je napravil narodni devinizem v nemških glavah in — srčih. Prava elementarna katastrofa je to.

Nemške demonstracije. V ponedeljek prišlo je med predstavo „Lohengrina“ v Gradcu do velenemške demonstracije. Besedam: „O ti dežela nemška, o moč nemški, pokazi moč države!“ je sledilo urnebesno vsklikanje, ki je trajalo več minut.

Moč nemški. Mi pa pravimo: gorje Avstriji, gorje naši državi, ake bi se zanjo vihtel le nemški moč! V gledališču v Gradcu, kjer je vse pijano nemškega šovinizma, se morda pač lepo čuje tako razlijanje samim nemškim močem, ali na bojnem polju, kjer se ne gre za nemško nadvladje, ampak za prava in koristi vseukupne države, tam že potrebujejo nekoliko tudi — slovenskega moča! In ta slovenski moč, ki je res pripravljen sleherni hip, da zmanjne v obrambo domovine, daje nam Slovencem tudi pravo, da moremo energično zahtevati tega, kar nam gre. Nemškonacionalni besneži v Gradcu sicer ne pojmište tega, ker sploh ne pojmište ničesar — o vitalnih avstrijskih interesih!

Agrarne socijalno gibanje na Ogrskem postaja nevarnejši bolj in bolj. Neprestano se vrši spopadi med oblastmi in ljudstvom. Po nekajih krajih, se kar upira kmečko prebivalstvo. Danes imamo zopet nekoliko takih vesti. V vasi Göde se je ljudstvo sprarlo z vojaki, in ni hotelo dati stanovanja poslednjim. Takov spopad je bil v vasi Kia-Tarde, kamor so morali poslati tri kompanije vojakov. To gibanje je postaleno že tako opasno, da je odredil minister za notranje stvari potem naredbe, da se število orožnikov povrača od 7200 na 8000. V očigled tem pojavom je pač lahko pogediti, kolike vrednosti je zatrdilo poljedelskega ministra v parlamentu Ogrskem, da je to gibanje le mimo-idoče. Isti gospod je reklo tudi, da vlada skorost potrebne za definitivno ozdravljene teh odnosov. Mi ne vemo, kaj si je mislil pri tem g. minister, ali to vemo, da tako odnosajo je možno resnično ozdraviti le po pametnih in pravičnih reformah. Za take reforme pa treba razmisljevanja, truda in mnoge časa, česar vsega pa ni pričakovati ed Madjarov, dokler bodo mislili na proganjanie in dušenje nemadjarskih narodnosti.

Rusija in Grčka. „Frankf. Zeit.“ javlja vso resnostjo, da se je obrnil grški kralj Jurij do ruskega carja s prošnjo, da stori car kar žmegoče, da se imenuje grški princ Jurij guvernerjem na Kreti in da se povrača posojilo Grčki od 4 na 5 milijonov. 4 milijone bi Grčka porabila za poravnanje odškodnine za Turško-Grško vojno, 1 milijon pa za uravnanje notranjih ekonomičnih potrebsčin.

Različne vesti.

Odprta groba. Minole nedelje je umrla tudi okrajnega glavarja v Telmissu, visokorodna gospa Virginija grofica Marenz i. — Včeraj pa je umrla gospa Josipina ud. pl. Pickel-Pamucina, tačna gosp. d.ra Franca Mandića. Obema rodbinama naše možalje.

Le počasi, le počasi! „Piccolo“ dopisovalcev iz Pulja javlja, da se slovanski deželni poslanec povrnejo v deželni zbor istrski in da bodo govorili italijanski. Dopisovalcev morda sam ne verjam tega. Mi pa mu že lahko povemo naprej, da oni slovanski „pseudo-poslanci“, kakor jih imenuje dešisan, bodo že sami vedeli, keden se jim je povrnil v deželno zborne in pod kakimi pogoji! Le počasi, le počasi, židovski „Piccolo“ s prorokovanjem, o katerih moraš vedeti, da se ne urešnici!

Sami sebe bjejo po zobe! Il „Piccolo“ se zagonja že par dni v italijanskega vicekonsula v Splitu, ker je isti prisostvoval neki hrvaško-nemški slavnosti. Mi se ne čutimo poklicane in tudi ne čutimo nikake potrebe, da bi branili gosp. vice-konsula. Ali ker se ta lažka čenča že toliko zgraža in ne more umeti, kako da more Italijan podpirati neitalijanske gibanje, ga moramo že vprašati, kaj in kako bi bilo z italijansko stvarjo, ako bi ne bilo Slovanov, ki podpirajo protislavansko gibanje? Ljudje, ki imajo zahvaliti malone vse le slovenskemu remegatatu, naj bi pač ne govorili o tem, kako gnušno da je edpadništvo, kajti stem bjejo le sebe po zobe!

Istarske stvari. „Slovencu“ pišejo iz Istre: „Na priporočilo slovanskih zastopnikov Istre v državnem današnjem, je odločila visoka c. kr. vlada na Dunaju, da priteče na pomoč stradajočemu prebivalstvu Istre z denarnimi sredstvi. Te denarne podpore je razdelili c. kr. namestništvo v Trstu po okrajih in sicer: okraj Koper je dobil 2000 gld., Poreč 19.000 gld., Pazin 14.000 gld., Velenje 8000 gld., Lošinj 8000, Krk 400 in Palj 400 gld. Razen tega je se pridržalo namestništva zaselek 5000 gld., da jih razdeli pesneje ondi, kjer bode to najbolj potrebno. Te novce razdeli občinski predstojniki na ta-le način: 1. za hrane, 2. za nakup semena in 3. za javne stavbe. Iz tega dejstva se zares vidi, kdo je pravi prijatelj naroda, med tem, ko italijančadi prete po prilikah, kako bi na vsak način zamorili slovensko prebivalstvo, pomagajo silov. poslanci, kjer le morejo. Da jih evirajo krvošesti italijanaki na tem blagem delu, je pač samo ob sebi zamevno, ljudstvo pa le izpoznavna, komu naj zaupa. — V Pomjanu, občini barbarske, je umrl v noči 5. t. m. tamšnji kapelan veleč. g. Josip Meglič nagle smrti. Ranjki je bil pravcati mučenik svojega svetega poklica. On je živel z vsem srcem, z vso dujo za vsakršno zbeljšanje

duljavnega in telesnega stanja svojih vernih, a sam je moral bivati v stanovanju, ki ni bilo ne samo nevredno takega stanovnika, marveč je bilo istemu škodljivo še celo na zdravju. Govorilo se je vedno, da se sezida novo bivališče duhovniku, a morodajni ljudje so se brigali za vse drugo, nego za reditev tega tužnega vprašanja. Morda pa so to zavlačevali način, ker pokojni mučenik ni bil njenih hove barve list. Kak boste pač naslednik blagega Megliča, se ne ve, a batil se je, da se ne izpolnijo želje občanov, da dobije vrednega naslednika svojemu dobremu pastirju. — V Pulju so začeli izdavati italijani nov list pod naslovom „Il popolo istriano“ („Istrski narod“). Že naslov kaže, kam meri tendenca listu in kakor je posneti iz prvih iztisov, boste ta list vreden naslednik s ojega umazanega prednika v pokolu „Giovane Pensiero“, katerega je izdajal tisti zloglasni Martinolich v Pulju, ki tiči sedaj za ključem radi poneverjenja ogromnih svot — italijanskega denarja. Geslo ostane pač vedno isto: Istra mora biti na vsaki način italijanska pokrajina, ali pa bodi konec sveta!“

Dostavek uredništva „Edinstvo“. Pekojni kapelan Josip Meglič je bil sotrdnik našemu listu. Vsaka beseda, ki jo je napisal, je pričala, da je ljubezen Megličeva do naroda uprav idejalna. Z vso svojo dušo in vsem srcem je oklepal ta mož tužni rod svoj. Njegovi spisi so se čitali kakor da so pisani krvje njegovega plemenitega srca. Blag in hvaležen mu bodi spomin med narodem našim dell po Istri!

Z observatorija v Londonu smo dobili brzjavno poročilo, da se prihodnjo soboto prikaže na obzoru Sokolove maskarade dve sijajni zvezdi — dva fenomena med podnebnimi teleti — Zora in Danica. —

Iz Kranja nam brzjavljajo, da se odpravijo od tam cela gorenjska svatba.

Prijavil se pa je pismeno tudi interesantan gosp. potovalec po kanibalskih deželah v Afriki. Imena je Kihungui Mberna in potuje v svojo domačijo. Piše nam iz mesta Kwamba-Semalanga, od tam, kjer še vedno s košem poldne zvonijo. Občinstvo bode imelo priliko, poslušati divne kanibalske pesmi, zlasti Kisuhili-pesmi, meji katerimi se posebno odlikuje „Nyimbo za kinanda“. On pravi v svojem pismu, da je te pesmi nalači proučeval meji kanibalski krasotični v deželah Ndungu, Kilwa in Msasá, da pokaže častitim obiskovalcem Sokolove maskarade in prejasnim čestilcem Pusta vso krasoto kanibalskih „Nyimbo lá firimbi“. — Svoje pismo završuje tako-le: „Pemba kwema man pemba kwema man si-na chombocha kwenda, mapemach lima ufta eh kwa masungu ech“. (To bi se reklo tako-le nekako v slovenščini jesiku: „Na svodenje v domačih krajih, kjer doma je gibki vitki rod deklet, za katera vnet sem jaz in tvoj obraz“.)

Oder, Kmetijske in vrtnarske družbe za Trst in okolice bode imeli izvredno sejo v petek dne 18. t. m. popoldne ob 2 in pol uri v svoji pisarni ulica Geppa št. 14. I.

Novo izveljeni oder, Slovanskega pevskega društva v Trstu je imel sinoči svojo prvo sejo, v kateri se je konstituiral nastopno: namestnik predsednika izvoljen je g. Miroslav Lončar, tajnik g. Josip Prunk, blagajnikom g. Jarnej Pintar, arhivarjem in nadzornikom pevskih vaj gosp. Rajko Pavlović.

Pretep med ženekami. V gostilno „Al Cantiere“ je prišla neka mladenka, ki si je naročila četrtna vina. Videti je bila vsa razdražena. Ni mogla se vzdržavati več, ampak vstala je ter se podala v kuhinjo, kjer je bila kuhanica Marija. To poslednjo je začela očetavati, češ, da je ona njen teknovačka. Kuhanica pa se je je le smijala. Te je pa še bolj razljatile vročekrveno mladenko, in začela je kuhanico obavljati vsakršnimi priimki ter je slednjič zgrabila za solnice, katero jo zagnala vanjo. Vneta se je ljuta praska. Navzeli gostje so imeli precej opravila, da se ločili pretepojajoči se ženski. Sledilo je še malo psovanja in kričanja in afere je bilo konec. Sedaj pa pride gotovo na vrsto oni, radi katerega se je to zgodilo, kajti imel bude gotovo računev tudi on.

Členom „Del. podp. društva“ se naznana, da bode jutri leta dni, odkar je umrl člen tega društva, gosp. c. k. računski svetnik P. T. a m. Tem povodom bode jutri dne 16. t. m. sveta mača zadužnica. Žal, da iz pisma, ki nam je je pisala

gospa udova, ni razvidna cerkev, v kateri se bodo darovala sveta mada.

Prstopen in ranjen. V gostilni „Ghiacceretta“ uvel se je sredji prepri med mornarji in sicer 25. Ivensom Barsotti in 25letnim Rudolfom Varesco na eni strani, in med 42letnim Alojzijem Znidarsičem na drugi strani. Gostilničar jih je potolačil. Komaj pa se prišli na ulico, ponovil se je med njimi prepri in mladeniča sta začela pretepati Znidarsiča. Barrotti je potegnil tudi nož ter rani Znidarsiča na glavi. Vsled klica so pritekli stražarji in aretirali Barsottija in Varesotta. Odveli so ju v zapor. Žnidarsič se je moral zateči na zdravniško postajo, kjer mu je zdravnik obvezal rano.

Materino srce. Žena učitelja Julija Draškoviča v Košicah je ležala na smrtni postelji. Njena hčerka je stala zraven njenega postelja v največji žalosti ter jekala: „Je li me hočeš res zapustiti majka?“ Umirajoča je pritisnila hčerko k sebi rekla: „Ne plaš sa, dete, saj prideš tudi v kratkem za menoj.“ Na to je izdihnila mati svoje dušo. Le nekoliko dni je minulo in že se je pomikal mrtvački voz proti pokopališču, a v njem je ležala zapuščena hčerka.

Prošnja do usmiljenih sro. Anton Kršlja iz vasi Čentur, občine pomjanske, oče 4 otrok, je bil obsojen radi degodkov o volitvah. Uboga družina je v veliki bedi in se obrača do usmiljenih sro, ter bude hvaležna tudi za najmanjo pomoč.

Za dobavitelje. Na borznem uradu je na ogled ministerska objava, v kateri so navedeni pogoji za dobavo papirja, železnine, lesa in drugih različnih predmetov za državno prometno ravateljstvo v Belegradu.

Podporno društvo za slovenske visokočelice na Dunaju. Povodom vladarske petdesetletnice Njega Veličanstva presvitlega cesarja, pristopil je društvo kot ustanovnika petdeset goldinarji več. gosp. Dr. Franc Sedaj, c. in kr. dvorni kapelan, ravnatelj v Avguštineju itd. na Dunaju. Dalje so društvo darovali: Slavna mestna občina ljubljanska 25 gld. (Ta je prva in edina občina, ki je društvo pristopila kot ustanovnica že l. 1892.) Slavna posojilnica v Brežicah 15 gld. V Bozen: G. Alojzij Sorč, c. k. poštar, 2 gld.; V Celju so darovali gg.: Dr. Jos. Sermec, dež. posl., odvet. itd. 5 gld.; Dr. Jaro Hrašovec odvetnik 2 gld.; Dr. Josip Vrečko, odvetnik 2 gld., vč. g. Anton Randigaj, vikar, 2 gld.; V Čadramu: Vč. gg. Jurij Bezenček kn. šk. svetnik, župnik, 2 gld.; Vid Janžekovič, kaplan 1 gld. 50 nč.; v Černomlju: G. Anton Kupljen c. kr. notar, 3 gld.; v Celovcu: g. B. C. Rossbacher, trgovec, 2 gld.; v Doberdobu: vč. g. Anton Bratina, vikar, 1 gld. 10 nč.; v Dražgošah: vč. g. Boncelj, župn. uprav. 1 gld. 50 nč.; na Dunaju: gg. Dr. Jos. Jeleno, vrgojev., 5 gld.; Dr. Janko Pajk, c. k. prof. 5 gld.; Anton Giehočnik plm. Sorodolski, c. k. vladni svetnik, 10 gld.; Dr. Vladimir plm. Sorodolski, c. k. višji fizični svetnik v fin. ministerstvu, 6 gld.; vč. g. Jos. baron Schwedel, ekselenc itd. 5 gld.; Franc Lastavec, vrgojevalec, 5 gld.; Matej Bavdek, c. k. rač. revident v p. (društveni) ustanovnik 5 gld.; Vilij. Schramek, nadinženir c. kr. drž. železnic, 3 gld.; Jak. Urbanija, c. k. poštui kontrolor, 3 gld.; Dr. Jan. Lemech, dvorni in sedai odvetnik, 2 gld. V Gržah: G. Jakob Janešič, posestnik 5 gld. V Cirknem: Vč. g. Iv. M. Murovec, dekan, župnik, 2 gld. (Pride ře.)

Kdo hoče preveč, pride ob vas. 25letni Ant. Sudič se je dobro našel v neki krčmi. Ni mu pa zameriti, da je hotel prihraniti vsaj troške prenočišča, ker je itak že preveč porabil v krčmi. Logel je torej na ulici. Našla sta ga dva redarja, ki sta ga zvlekla na komisariat. Ko se je probudil včeraj zjutraj, presenečen je bil popolnoma, kajti kolikor je znal in se spominjal, imel je v žepu, ko je zapustil krčmo, že 4 gl. — sedaj pa mu je bil žep prazen. No, nekaj je pa vendar dosegel: prenocij je brezplačno.

Patrino. Delavki Mariji Petri je bil ukraden na ulici mošnjek z 5 gld. 50 nč.

Predstenoči ukradena je bila Marija Jeršel, bivajoča na št. Andreja 28 za 27 gld. denarja in za jeden zastavni listek za zlato zapestnico. Sumila je takoj čevljarija Alberta Koha iz Kranja. Ker ga je dobila včeraj v njenem stanovanju, dala ga je aretrirati. Koch, ki je bil v strahu, vrnil jej je takoj zueck od 20 gld. To pa mu ni nič koristilo, moral je vsejedno v zapor.

Najnovnejše vesti.

Budimpešta 15. Peter Lloyd, jesija iz Satralyi Ujhely, da se v obsegu Bodroy-Kösserkemu močno siri socialističko gibanje. V Kistarcanju so pretepli sodnika do krvavega. V Agardu so zapalili jedno hišo in napadli orosilce, ki so morali znoti skoči okno. Povsed so zahtevali vojaštvo. 10 kolovndrij so narocili državnemu pravduštvu. — V občini Csíkszent je očeten upor proti vojaštvu. Po učinku je vihral pravi boj. 8 kmotov je bilo ranjenih. V Csíkszent so poslali 1 batohjou vojakov.

Shanghai 15. V Port Arturu je sedaj 8 ruskih in 3 kitajske vojne ladije. Rusi upravljajo klanice za oglje. Imajo za zalogu oglja kakih 4000 ton.

Trgovinske brzozjavke in vesti. — početna letnica, jesen 9.28 9.29 Pločica za spomlad 1898 11.94 do 11.95 Oves za spomlad 6.40—6.42 1898 spomlad 8.60 8.61 Korusa za maj-juni 1897. 5.28 5.29

Pločica nova od 78 kil. f. 12.85—12.95 od 77 kil.
12—13.05 od 80 kil. f. 12.10—12.15, od 81. kil. f. 12.30
13.35, od 92. kil. for. — — —. Jamón 6.50 9.50
prose 6.15. 6.45

Pločica: ponudbe in povpraševanje jake slabe. —
Predaja 18000 m. st. Vrane: lepo.

Havre. Kava Santos good average za dec. 37.25
1. april 37.50
Kamburg. Santos good average za mesec mare 36.50
za maj 31.— za september 31.75 za december 32.25.

Danmarkska novina 15. februar 1898

	včeraj	danes
Državni delgi v praviju	102.55	102.40
" " srebra	102.40	102.40
Avtirska renta v srebra	121.35	122.45
" " krounab	102.80	102.85
Kreditne akcije	365.30	364.25
London 10 let.	120.10	120.10
Napoleoni	9.53	9.53
90 mark	11.76	11.76
100 itali.	45.25	45.25

Podpisani naznanjajo znancem, prijateljem in sorodnikom tužno vest, da je umrla v pondeljek popoludne, po mučni in dolgi bolezni, previdena svetimi zakramenti gospa

Josipina udova pl. Pickel-Pamucina.

Pogreb se bode vršil v sredo 16. t. m. ob 10. uri zjutraj in sicer od hiše žalosti št. 12 na borznem trgu.

TRST, dne 15. februarja 1898.

Marija Mandić, roj. pl. Pickel.
hč.

Fran dr. Mandić,
set.

Anton, Josip, Marija, Milena in Danica,
unuki.

Opustě naj se blagohotno sožaljni obiski in poklanjanje vencev.
Ta objava bodi kakor direktno obvestilo.

Podjetje CAPELLAN Corso št. 47.

Proda se

tako in pod ugodnimi pogoji
pekarna združena prodajalnico.

Podrobnosti v uredništvu tega lista ulica Ca-
serma št. 13.

Cukerin

200krat slajši, nego sladkor iz repe

100 tablico za gld. 1.50,
250 " " " 3.50,
500 " " " 6.50.

Cukerin

350krat slajši, nego sladkor iz repe

100 tablico za gld. 2.50,
250 " " " 5.—,
500 " " " 9.—.

Pošilja po poštrem povzetji

J. Vojtěch, Nusle-Praga

Ako so pošle denar naprej, se pošle blago

poštne proste.

Tiskarna Gutenberg

Ulička ces. kralj. universitetne tisk. arne „Metyri“

13 Sackstrasse — GRADEC — Sackstrasse 13

TOVARNA ZA OBRTNE IN CANTO-KNJIGE

sistem „Patent Workmann Chicago“

Raztrirni zavod — Knjigovzestvo.

priporocuje se za prijazne naročbe se izdružil primernih cen in točnih postrelje.

Izdelenje vsakovrstnih tiskovin kakor: časnikov, roketovor v vsekm obsežju, brošur, plakatov, časnikov, računov, memorandov, skrežalo, papirja za listje in zavitev z napisom, načrtnih listkov jedilnih list, pavabili itd. itd. — Bogata zaloga glavnih, Canto-Corrent-knjig, Saldi-Centl, Fakture Debitorum, Créditoren, Cassa-Knjig, Strazza, Memoriale, Journals, Prima-nota, odpravnih, menjalnih časno-zapadilih in knjig za kopiranje, kakor tudi vseh poslovnih knjig, potem raztriragega (čitanega) papirja, Canto-Corrent, svilenega papirja za kopiranje, listov iz kavčka za kopiranje skledje iz cinka za kopiranje itd.

Za naročbe in nadaljnja pojasnila obmeti se je do glavnega zastopnika

Trst, Via delle Acque 5 — ARNOLDO COEN — Trst, Via delle Acque 5